**Załącznik do uchwały Nr 1/2017**
**Komisji Rewizyjnej Rady Miasta Poznania**
**z dnia 23 maja 2017 r. w sprawie wniosku**
**o udzielenie absolutorium Prezydentowi**
**Miasta Poznania za 2016 rok**

# OPINIA
## Komisji Rewizyjnej Rady Miasta Poznania
## o wykonaniu budżetu Miasta Poznania za 2016 rok

Komisja Rewizyjna Rady Miasta Poznania, wykonując swoje obowiązki wynikające z art. 270 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1879 z póź. zm.) rozpatrzyła:

- sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Poznania za 2016 rok wraz z opinią o tym sprawozdaniu Regionalnej Izby Obrachunkowej wyrażonej w uchwale Nr SO.-0954/63/18/2017 Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu z dnia 27 kwietnia 2017 r. w sprawie wyrażenia opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu wraz z informacją o stanie mienia Miasta Poznania za 2016 rok,
- sprawozdanie finansowe Miasta Poznania za 2016 r.,
- opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego Miasta Poznania za 2016 r.,
- informację o stanie mienia komunalnego Miasta Poznania na dzień 31 grudnia 2016 r.

W trakcie swoich prac Komisja Rewizyjna zapoznała się ze szczegółowymi ustnymi oraz pisemnymi wyjaśnieniami: Skarbnika Miasta Poznania, dyrektorów, zastępców dyrektorów, kierowników lub pracowników Urzędu Miasta Poznania: Wydziału Budżetu i Kontrolingu, Wydziału Sportu, Wydziału Finansowego, Wydziału Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Wydziału Gospodarki Nieruchomościami, Biura Nadzoru Właścicielskiego, Wydziału Transportu i Zieleni, Wydziału Gospodarki Komunalnej, Wydziału Ochrony Środowiska, Gabinetu Prezydenta, Wydziału Rozwoju Miasta, Wydziału Kultury, Wydziału Oświaty, a także wyjaśnieniami dyrektorów, kierowników i pracowników takich jednostek Miasta Poznania jak: Poznańskie Ośrodki Sportu i Rekreacji, Zarząd Transportu Miejskiego, Zarząd Dróg Miejskich, Zarząd Zieleni Miejskiej, Ogród Zoologiczny

w Poznaniu oraz wyjaśnieniami prezesa i wiceprezesa spółki Poznańskie Inwestycja Miejskie sp. z o.o.

Prace Komisji Rewizyjnej związane z przygotowaniem odpowiedniego wniosku oraz opinii na temat wykonania budżetu Miasta Poznania za rok 2016 przebiegały w okresie od 8 do 23 maja 2017 r.

## DANE OGÓLNE

Budżet Miasta Poznania na 2016 rok został przyjęty uchwałą Nr XXII/296/VII/2015 Rady Miasta Poznania z dnia 22 grudnia 2015 r. Przed zmianami planowana kwota dochodów ogółem wynosiła **2.930.401.135,00 zł**, a kwota wydatków **3.152.433.959,00 zł**. Po uwzględnieniu sześciu zmian w ciągu roku dokonanych przez Radę Miasta Poznania i siedemnastu zmian dokonanych zarządzeniami przez Prezydenta Miasta Poznania, ostatecznie plan dochodów zamknął się kwotą w wysokości **3.216.448.519,63 zł** a wydatków kwotą **3.399.730.240,63 zł**.

### 1. Dochody

Dochody Miasta Poznania ogółem w roku 2016 zostały zrealizowane w kwocie **3.252.910.842,18 zł** na poziomie **101,1%** planu. Wykonanie dochodów bieżących wyniosło **3.037.815.275,69 zł,** co stanowi **102,1%** planu, natomiast wykonanie dochodów majątkowych wyniosło **215.095.566,49 zł**, co stanowi **89,6 %** planu.

### 2. Wydatki

Wydatki budżetu Miasta Poznania w roku 2016 zostały zrealizowane w wysokości **3.221.867.760,44 zł**, tj. na poziomie **94,8 %.** Wydatki bieżące wykonano łącznie w kwocie **2.635.937.241,31 zł** a więc w **96,9 %** planu. Wydatki majątkowe wykonano łącznie w kwocie **585.930.519,13 zł**, co stanowiło **86,3%** planu.

### 3. Przychody budżetu

Miasto zrealizowało w 2016 roku przychody budżetu zaciągając kredyty na łączną kwotę **119.000.000,00 zł** tj. na poziomie **33,7% planu,** uzyskując przychody w wysokości **8.645.911,92 zł** z tytułu spłaty udzielonych pożyczek, tj. **55,1 %** planu oraz wolnych środków z lat ubiegłych w kwocie **161.238.321,02 zł.**

**4. Rozchody**

W roku 2016 Prezydent Miasta Poznania dokonał spłaty pożyczek z WFOŚiGW w Poznaniu, z EBI i kredytów zaciągniętych na rynku krajowym oraz wykupu obligacji na łączną kwotę **251.022.315,68 zł**. Udzielił też pożyczek z budżetu na kwotę **4.008.704,34 zł.** Łącznie zrealizował rozchody budżetu Miasta w kwocie **255.031.020,02 zł (100,0 % planu)**.

**5. Wynik budżetu**

Rok budżetowy 2016 zamknął się nadwyżką budżetową w wysokości **31.043.081,74 zł.**

Saldo operacyjne budżetu obliczone zgodnie z art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dochody bieżące – wydatki bieżące) osiągnęło wartość dodatnią i wyniosło **401.878.034,38 zł.**

Saldo operacyjne budżetu obliczone zgodnie z art. 243 ustawy jw. stanowiące podstawę do ustalenia indywidualnego limitu zadłużenia (dochody bieżące + sprzedaż majątku – wydatki bieżące) osiągnęło wartość dodatnią i wyniosło **492.878.034,38 zł.**

**6. Ulgi wobec wierzytelności oraz należności wymagalne**

Działając w oparciu o przepisy ustawy Ordynacja Podatkowa w okresie sprawozdawczym zastosowano system ulg w postaci odroczeń, rozłożenia na raty oraz umorzeń (bez ulg i zwolnień ustawowych) wobec wierzytelności podatkowych i opłat na łączną wartość **3.935.135,38 zł**.

Działając na podstawie zapisów uchwały Rady Miasta Poznania Nr LXXI/1105/VI/2014 z 8 lipca 2014 r. oraz Nr LXXIII/1021/V/2010 z dnia 8 czerwca 2010 r. oraz Zarządzenia Prezydenta Miasta Nr 815/2014/P z dnia 31 grudnia 2014 r. w zakresie należności cywilnoprawnych i publicznoprawnych udzielono ulg na łączną kwotę **7.437.269,95 zł**, (w tym umorzenia to kwota **375.689,63 zł**, w pozostałej części należności odroczono albo rozłożono na raty).

Należności wymagalne na koniec 2016 roku wyniosły **275.238.346,93 zł** co oznacza ich wzrost o **17,8 %, tj. o 41,5 mln zł** w porównaniu ze stanem na koniec 2015 r.

**7. Zadłużenie miasta i zobowiązania wymagalne**

Zadłużenie z tytułu pożyczek, kredytów oraz wyemitowanych obligacji na koniec roku 2016 wyniosło **1.376.579.178,74 zł** i było niższe o **8,8 %** w stosunku do stanu na koniec roku poprzedniego.

Zobowiązania wymagalne nie podlegające ordynacji podatkowej na koniec 2016 roku wyniosły **16.290.781,19 zł.** Ogółem w porównaniu ze stanem na koniec roku 2015 zobowiązania wymagalne wzrosły o **33,0%** tj. o 4 mln zł, wzrost ten odnotowano w SP ZOZ – ach.

**8. Rezerwy**

Zaplanowane w budżecie na dzień 1.01.2016 r. rezerwy łącznie wynosiły **71.474.519,00 zł,** co stanowiło **2,27 %** ogólnej kwoty wydatków budżetu, z czego rezerwa ogólna wynosiła **6.000.000,00 zł** (**0,19 %** ogółu wydatków) a rezerwy celowe **65.474.519,00 zł** (**2,08 %** ogółu wydatków). W budżecie wg stanu na 31.12.2016 r. nierozdysponowane rezerwy wynosiły łącznie **27.969.465,00 zł,** z czego rezerwa ogólna wynosiła **5.622.294,00 zł** a rezerwy celowe **22.347.171,00 zł.**

**OCENY I WNIOSKI**

**1. Ocena przedłożonego sprawozdania z wykonania budżetu, sprawozdania finansowego oraz informacji o stanie mienia komunalnego.**

**1.1 Sprawozdanie z wykonania budżetu**

Analizując przedłożone sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Poznania za 2016 r. Komisja stwierdziła, że odpowiada ono ustawowym wymogom szczegółowości tj. przedstawiono je w szczegółowości nie mniejszej niż w uchwale budżetowej.

**1.2 Sprawozdanie finansowe**

Komisja pozytywnie opiniuje w sensie formalno-księgowym sprawozdanie finansowe po zapoznaniu się z opinią biegłego rewidenta.

### 1.3 Informacja o stanie mienia komunalnego

Komisja pozytywnie opiniuje również w sensie formalno-księgowym przedłożoną informację o stanie mienia komunalnego.

## 2. Ocena wykonania budżetu

### 2.1 Dochody

Komisja stwierdza, że poziom realizacji dochodów w stosunku do planu wyniósł ponad 101%. Przy czym dochody bieżące zostały zrealizowane w 102,1% a dochody majątkowe na poziomie 89,6% planowanych.

Dla poziomu wykonania dochodów bieżących znaczenie miały przede wszystkim wyższe wpływy z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego, gdzie wykonanie budżetu w porównaniu z planem stanowiło 103,93%. Biorąc pod uwagę fakt, iż udział we wpływach z podatków stanowi 50,6% dochodów własnych wielkość ta miała również zasadnicze znaczenie na wykonanie planu w zakresie tej właśnie pozycji.

W dochodach bieżących należy również zauważyć wysoki poziom wykonania wpływów z podatków od spadków i darowizn (114,26%) czy też wpływy z opłaty skarbowej (118,48%). Podatek od środków transportu wykonano prawie w 104% zakładanego planu. Na wielkość tę przełożył się wzrost ilości opodatkowanych pojazdów o 3.643 sztuk w porównaniu z rokiem 2015. Wysoki poziom wykonania dochodów odnotowano również w pozycji wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości, bo w 110,44%.

O poziomie wykonania dochodów majątkowych zadecydowały wpływy z tytułu odpłatnego nabycia praw własności oraz z przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, gdzie odnotowano wykonanie na poziomie 107,8%. Duży udział w takiej wielkości wykonania miała sprzedaż nieruchomości (działek pod inwestycje) w trybie przetargowym (wykonanie o 3,447 mln zł wyższe niż zakładał plan). W 2016 r. 50 przetargów i rokowań zakończyło się wynikiem pozytywnym. Druga pozycja, która miała wpływ na te dochody to wykonanie sprzedaży nieruchomości w trybie bezprzetargowym z wielkością 163,6%. Związane to było z nieplanowaną sprzedażą nieruchomości przy ul. Taczanowskiego. W sprawozdaniu z wykonania budżetu w części opisowej w sposób szczegółowy wyjaśniono wszystkie niewykonania jakie pojawiły się po stronie dochodów. Wśród tych wyjaśnień znalazła się np. informacja o niewykonaniu w zakresie środków z dotacji z Funduszu Wsparcia dla Komendy Miejskiej Straży Pożarnej, gdzie wykonanie

kształtowało się na poziomie 43,6% i związane było z przeniesieniem środków na 2017r. w związku z problemami z pozwoleniem na budowę.

Kolejna pozycja, która została wykonana poniżej planu to środki na realizację programów i projektów finansowanych (dofinansowanych) ze źródeł zagranicznych i budżetu Unii Europejskiej. Wykonanie odnotowano na poziomie 70,1%. W szczegółowym opisie otrzymano jednak wyjaśnienie, że niewykonanie to związane było ze środkami z UE (wykonanie w zakresie środków z budżetu państwa wynosiło 100%). Dominujące jest tutaj niewykonanie 39,9% na projekcie o nazwie System Gospodarki Odpadami dla Miasta Poznania. Nie ma tutaj jednak zagrożenia utraty dotacji. Ostatnia transza zostanie przekazana przez NFOŚiGW w 2017r. ze względu na rozliczenie projektu, które zakończyło się z dniem 30.12.2016r.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych kwoty dochodów są prognozowanymi wielkościami, mającymi pozwolić na osiągnięcie planowanej równowagi budżetowej. Niewykonanie tych dochodów może być uwarunkowane czynnikami zewnętrznymi lub określonymi terminami wynikającymi z procedury, na które Prezydent nie ma wpływu. W trakcie omawiania sprawozdania z wykonania budżetu, poza faktem iż w samym dokumencie znajdują się szczegółowe informacje dotyczące stanu na koniec roku 2016, członkowie Komisji Rewizyjnej otrzymali wszelkie wyjaśnienia na zadane pytania wraz z uzasadnieniem.

**2.2 Wydatki bieżące**

Wydatki bieżące zostały zrealizowane prawie w 97%. Część wydatków bieżących nie została poniesiona ponieważ podjęto działania optymalizacyjne ale również ze względu na oszczędności wynikające z różnych powodów. Niewydatkowane środki w wydatkach bieżących, wynikające z oszczędności ale również z braku konieczności uruchamiania rezerw, to 84,5 mln zł.

Wśród wydatków bieżących uszeregowanych wg dziedziny największy poziom niewydatkowanych funduszy a przez to najmniejsze wykonanie dotyczy pozycji *Różne rozliczenia* (wykonanie 70,4%) a następnie *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* (wykonanie 86,5%). W przypadku pierwszej pozycji niewykonanie wynika przede wszystkim z braku potrzeby uruchamiania rezerw w drugim natomiast przypadku zaplanowane środki nie zostały wydatkowane ze względu na oszczędności wynikające z wydłużenia okresu rozruchu i wyprodukowanie energii elektrycznej i cieplnej, które wpływały na obniżenie ceny

zagospodarowania 1 tony odpadów. Kolejnym pozytywnym zdarzeniem, mającym wpływ na poziom realizacji zaplanowanych wydatków bieżących było obniżenie wielkości środków wydatkowanych na obsługę zadłużenia Miasta oraz brak wystąpienia zdarzeń powodujących konieczność uruchomienia wypłat z tytułu poręczenia kredytu zaciągniętego przez Termy Maltańskie. W tej pozycji odnotowano wykonanie na poziomie 91,8% co dało oszczędność wielkości ponad 2,84 mln zł.

**2.3 Wydatki majątkowe**

Wydatki majątkowe wykonano w kwocie prawie 586 mln zł, co dało realizacją planu w 86,3%. W podziale na dziedziny najniższy poziom wykonania odnotowano w pozycji *Kultura fizyczna, sport i turystyka*, gdzie niewykonano ponad połowy łącznych zaplanowanych wydatków. Wszystkie niewykonania zostały szczegółowo opisane w części opisowej sprawozdania z wykonania budżetu oraz omówione i wyjaśnione przez jednostki odpowiedzialne za ich realizacje w trakcie prac Komisji. Powody niewykonań były bardzo różne np. takie jak:

- prowadzone konsultacje społeczne, które zakończyły się w grudniu (zadanie: Wielobranżowa modernizacja obiektów kompleksu Golęcin czy też zadanie: Budowa hali lekkoatletycznej przy ul. Warmińskiej 1),
- brak rozstrzygnięcia procedury przetargowej na wybór wykonawcy inwestycji (zadanie: Pływalnia kryta na Ratajach – modernizacje),
- możliwość rozpoczęcia realizacji inwestycji po zakończeniu sezonu (zadanie: Modernizacja hotelu Camping Malta),
- ze względu na problemy dotyczące uregulowania spraw związanych z przekazaniem praw autorskich spadkobiercom głównego projektanta HWS Arena.

Jak widać z wymienionych powyżej przykładów brak realizacji zadania w całości wynikał z czynników niezależnych od Urzędu.

Kolejna dziedzina, w której odnotowano niski, ale jednak bliski 68%, poziom wykonania to *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska*. Jest to największa nominalna wartości niewykonania, która stanowi 30% całej kwoty niewykonanych zadań w zakresie wydatków majątkowych. Prawie 25 mln zł z tej kwoty nie zostało wydatkowanych ze względu na fakt, iż ostatnia transza dotacji unijnej zostanie przekazana przez NFOŚiGW do Miasta dopiero po zakończeniu końcowej kontroli projektu tj. już w roku 2017. Jest to więc uzasadniony i niezależny od Urzędu powód braku realizacji wydatków w całości.

Wykonanie na poziomie 0% odnotowano w dziedzinie Różne rozliczenia, gdzie umieszczone zostały rezerwy celowe. W 2016r. nie było potrzeby uruchamiania i rozdysponowania środków z tej pozycji.

Kwoty wydatków są wiążące dla organu wykonawczego, ponieważ może on wydatkować środki tylko do wysokości określonej w uchwałach budżetowych. Jednak poza wielkością określoną i znaną Urząd ma obowiązek, przy realizacji zadania, kierowania się kryteriami legalności, zasadami gospodarności i celowości ale również kryteriami oszczędnościowymi. Dlatego te ujęte w budżecie kwoty wydatków majątkowych nie mogą stanowić celu samego w sobie.

Poza uzasadnieniami wymienionymi powyżej pojawiły się również:

- przesunięcia wydatków związane z terminami płatności za wykonane prace (np. zadanie: Program Centrum – etap I,
- przedłużający się proces uzyskiwania pozwolenia na budowę a przez to opóźnienie w terminie podpisania umowy z wykonawcą (zadanie: Wartostrada),
- przedłużające się procedury uzyskiwania pozwoleń spowodowane trudnością uzyskania akceptacji ze strony wspólnoty mieszkaniowej (zadanie: Biblioteka Raczyńskich – Filia Naramowice).

Biorąc pod uwagę wyjaśnienia urzędników przedstawione podczas prac Komisji, Komisja pozytywnie opiniuje poziom realizacji wydatków majątkowych w roku 2016.

### 2.4 Zadłużenie miasta

W roku 2016 roku zadłużenie Miasta wyniosło **1.376.579.178,74 zł i było niższe o 8,8%w stosunku do stanu na koniec roku 2015,** co daje poziom ok. **42,3%** wykonanych dochodów. Jest to zadłużenie najniższe od wielu lat. W porównaniu więc z rokiem 2015 zadłużenie Miasta spadło w ujęciu nominalnym o kwotę ponad 132 mln zł jak też w relacji do dochodów gdzie odnotowano spadek o 3,1 punktu procentowego.

### 2.5. Wynik budżetu

Łączne dochody za 2016 rok wyniosły 3.252,91 mln zł., natomiast wydatki zostały zrealizowane w wysokości 3.221,87 mln zł. Taki wynik oznacza, że rok budżetowy zamknął się nadwyżką budżetową w wysokości 31,04 mln zł. W wyniku tej nadwyżki zaciągnięty został niższy niż planowano kredyt, a to pozwoli na obniżenie kosztów obsługi długu w roku 2017 i poprawi zdolność inwestycyjną Miasta.

Saldo operacyjne budżetu art. 242 było wyższe niż planowane jak też saldo budżetu art. 243 również osiągnęło wartość dodatnią i było również wyższe od planowanego. Taki stan wpływa pozytywnie na możliwości rozwojowe miasta w kontekście pozyskiwania środków zewnętrznych tj. kredytów czy funduszy z Unii Europejskiej.

**2.6. Konkluzja**

Po dokonaniu analizy wykonania budżetu Komisja oceniła stopień realizacji dochodów na bardzo dobrym poziomie oraz wydatków na zadowalającym poziomie. Przedmiotem prac Komisji było ustalenie z czego wynikają różnice pomiędzy zaplanowanymi wielkościami a ich wykonaniem na koniec roku 2016. Komisja stwierdza, iż uzyskała wyjaśnienia racjonalne oraz satysfakcjonujące. Ponad to Komisja uzyskała odpowiedzi na pytania dotyczące również większych niż zakładano wykonań planu dochodów. Należy również zauważyć, że w samym dokumencie z wykonania budżetu w sposób szczegółowy opisane zostały wszelkie uzasadnienia zdarzeń powodujących inne niż planowane wielkości w poszczególnych pozycjach. Ponad to, Komisja stwierdza, iż budżet był realizowany z korzyścią dla mieszkańców miasta Poznania.

Po dokonaniu całościowej oceny wykonania budżetu Miasta za rok 2016, Komisja Rewizyjna Rady Miasta Poznania pozytywnie opiniuje wykonanie budżetu i wnioskuje o udzielenie absolutorium Prezydentowi Miasta Poznania za 2016 rok.

Zastępca Przewodniczącego
Komisji Rewizyjnej RMP
Małgorzata Dudziac – Biskupska